

UDK: 712.25:711.5:005.418:551.583
DOI: 10.5379/urbani-izziv-2016-27-01-000

Boštjan KERBLER

Revitalizacija odprtih prostorov, preoblikovanje mestnih središč in stanovanjskih sosesk in pomen prostorskega načrtovanja pri prilagajanju na podnebne spremembe

V reviji *Urbani izziv* se tokrat v razpravah osredotočamo na pomen prostorskega načrtovanja pri prilagajanju na podnebne spremembe, na revitalizacijo parkov in odprtih prostorov, vlogo migrantov pri preoblikovanju mestnih sosesk, postsocialistično preobrazbo mestnih središč srednje- in vzhodnoevropskih prestolnic, bivanje v ograjenih stanovanjskih skupnostih in na medgeneracijsko sobivanje. Objavljeni prispevki nadgrajujejo nekatere ugotovitve avtorjev, objavljene v predhodnih številkah naše revije. V ta namen smo opravili kritično primerjalno analizo med temi prispevki, ki vam jo predstavljamo v nadaljevanju. S tem želimo objavam v naši reviji in znanstvenim dognanjem, ki so bila v njih predstavljena, dati dodatno vrednost in jim še povečati znanstveno kakovost.

Prostorsko načrtovanje v času podnebnih sprememb

Maruša Matko idr. (2016) želijo v prispevku »Vključevanje rezultatov ocene tveganja zaradi izrednih vremenskih dogodkov v prostorsko načrtovanje elektroenergetske infrastrukture« prikazati, kako je mogoče obstoječe pristope oziroma prakse načrtovanja rabe prostora dopolniti, da bodo vključevali tudi upoštevanje ocene tveganja zaradi postopnih podnebnih sprememb. Menijo, da bi bilo pri prihodnjih napovedih vplivov podnebnih sprememb smiselno upoštevati različne kombinacije podnebnih scenarijev ter scenarijev prihodnjega družbenega in gospodarskega razvoja. Podobno razmišlja tudi Amin Rastandeh (2015) v prispevku z naslovom »Izzivi in potenciali uporabe alternativnih prihodnosti pokrajin v obdobju podnebnih sprememb: pregled literature in raziskava«. V njem se osredotoča na možnost uporabe analize alternativnih prihodnosti in scenarijev pri krajinskem načrtovanju v času podnebnih sprememb. Tudi on predlaga, naj se analiza alternativnih prihodnosti in scenarijev uporabi kot učinkovito orodje, ki bi omogočalo sprejemanje informiranih odločitev glede različnih politik in seznanjanje o tem, kaj nam lahko prinese prihodnost.

Prestrukturiranje postsocialističnih mest

Jasna Mariotti in Janez Koželj (2016) v članku z naslovom »Po sledih postsocialističnega prestrukturiranja mest: spreminjajoča se središča v srednje- in vzhodnoevropskih prestolnicah« izhajata iz spoznanj, da so hitre politične in gospodarske spremembe po padcu socializma povzročile dinamične procese urbanega prestrukturiranja v mestih, pri čemer so stare vzorce in modele rasti zamenjali tisti, pri katerih sta bila kapital in tržno gospodarstvo ključna za rast in razvoj. Po mnenju avtorjev so med urbanimi preobrazbami prišle jasno do izraza spremembe v lokacijskih vzorcih trgovskih objektov v mestih, ki so ponazarjale različne vzorce prostorske organizacije postsocialističnih mest. Iz podobnih spoznanj izhajata tudi Lucian-Ionuț Roșu in Alexandra Blăgeanu (2015) v članku z naslovom »Ocena težav in uspešnosti jav-

nega prometnega omrežja v postkomunističnem mestu z uporabo kvantitativnega prostorskega pristopa«. Tudi onadva sta prepričana, da je dinamika mest v Vzhodni Evropi po padcu komunizma (kot posledica sprememb, ki jih je povzročil prehod k novi ideologiji) vplivala na lokalne javne storitve. Na to v članku z naslovom »Kompaktno mesto in njegova družbena percepcija: študija primera« opozarjata tudi Krzysztof Rogatka in Rodrigo Rudge Ramos Ribeiro (2015), ki preučujeta eno od poljskih mest z vidika koncepta kompaktnega mesta.

Jasna Mariotti in Janez Koželj (2016) ugotavljata, da so uvedba tržnega gospodarstva, vse večji interesi nepremičninskih investitorjev in načrtovalske pobude občin, ki so mejile na glavna mesta, povzročili nastanek sosesk z enodružinskimi hišami, ki so bile za številne najbolj zaželena stanovanjska izbira. Novi naselitveni vzorci po njunem mnenju niso vplivali samo na stanovanjski trg v mestih, ampak tudi na njihovo družbeno in prostorsko segregacijo, prebivalstveno strukturo in težave, povezane z družbeno izključenostjo. Do podobnih spoznanj so prišle Sasha Tsenkova (2014) v članku z naslovom »Preplet stanovanjskih politik in odzivi ljudi na stanovanjske probleme v postsocialističnih mestih« ter Srna Mandič in Maša Filipovič Hrast (2015) v članku z naslovom »Alternative socialnemu stanovanju: pogledi prosilcev o različnih možnostih«, ki so se osredotočile na prizadevanja za oblikovanje tržnega stanovanjskega sistema in konkurenčnih stanovanjskih trgov v postsocialističnem urbanem okolju. Po njihovih ugotovitvah so spremembe na stanovanjskem področju v postsocialističnih mestih povečale razlike v stanovanjskih razmerah, kar je povzročilo velike ovire pri cenovni dostopnosti stanovanj, propadanje privatiziranih stanovanj in zmanjšanje deleža socialnih stanovanj.

Jasna Mariotti in Janez Koželj (2016) ugotavljata tudi, da je sočasno s procesi prostorskega prestrukturiranja mestno središče v postsocialističnih mestih izgubljalo stanovanjsko funkcijo in se spreminjalo bolj v turistično znamenitost kot v bivalni prostor. Pri tem se opirata na spoznanja Bálinta Kádárja (2013) iz članka z naslovom »Razlike v prostorskih vzorcih mestnega turizma na Dunaju in v Pragi«. Po njegovem mnenju se v mestnem središču trgovine z živili in delavnice spreminjajo v trgovine s spominki, lokalne gostilne v drage restavracije in stanovanjski bloki v hotele, saj so te storitve donosnejše. Domačine običajno gneča v njihovih soseskah moti, zato se preselijo v predmestje ali druge mirnejše mestne predele, v katerih je na voljo več parkirnih mest in lokalnih storitev. Zaradi te selitve postane mestno središče območje s samo eno funkcijo in začne se spreminjati v muzej oziroma zabavišni park, pri čemer izgubi svoj urbani značaj.

Po Jasni Mariotti in Janezu Koželju (2016) so spreminjajoči se vzorci središč in pojav novih potrošniških prostorov najočitnejši znaki premika h kapitalizmu, liberaliziranemu trgu, novi politiki in svetovnim trendom urbane preobrazbe po padcu socializma. Novonastala središča so po njunem mnenju novi družbeni prostori z različnimi družabnimi dejavnostmi, ki prispevajo k urbanemu prestrukturiranju mest. V takih novih razmerah ima pri prostorskem načrtovanju pomembno vlogo tudi mnenje prebivalcev nekdanjih socialističnih mest, ki pred demokratičnimi spremembami v javno razpravo in odločanje večinoma niso bili vključeni. Vključevanje javnosti pa je tudi velik izziv za prostorske načrtovalce. Na to so opozorili že Visar Hoxha idr. (2014) v članku z naslovom »Kulturni dejavniki, ki vplivajo na urbanistov namen urejanja javnih prostorov v Prištini«, ter tudi Špela Verovšek idr. (2013) v članku z naslovom »Vidni jezik za predstavitev interdisciplinarnih vsebin na področju urbanega razvoja: izbrani izsledki študije«. Prepričani so, da se s soočanjem in integracijo mnenj ter interdisciplinarnim pristopom k prostorskim problemom

odpira težavno področje usklajevanja mnenj oziroma predlogov stroke, interesnih skupin iz gospodarstva, širše javnosti in akterjev oblasti. Njihovo razmišljanje je potrdil tudi Aidan Cerar (2014) v članku z naslovom »Od odziva do pobude: potencial kontributivne participacije«.

Revitalizacija parkov in odprtih prostorov

Leani de Vries in Nico Kotze (2016) v članku z naslovom »Revitalizacija parkov in odprtih prostorov v središču Johannesburga« menita, da ponuja mestna prenova rešitev problema propadanja mest, pomemben vidik te prenove pa je priznavanje pomembnosti zelenih odprtih prostorov, saj postane mesto zaradi njih privlačnejše. Parki in odprti prostori namreč okoliški skupnosti zagotavljajo raznovrstne funkcije in koristi. Da jih je treba upoštevati pri poskusih prenove propadajočih mest, so opozarjali že Nataša Bratina Jurković (2014), Donaldson idr. (2014) ter Andrej Pompe in Alenka Temeljotov Salaj (2014). Nataša Bratina Jurković (2014) v članku z naslovom »Zaznavanje, doživljanje in uporaba javnega odprtega prostora prebivalcev v stanovanjskih soseskah mest« zagovarja mišljenje, da je upoštevanje doživljanja, dožemanja in uporabe javnega odprtega prostora prebivalcev v mestih pomembno za uspešno izvajanje uporabnikom prijaznega prostorskega načrtovanja. Navaja, da celoviti odprti prostori prebivalcem in obiskovalcem omogočajo, da se med okoljem in uporabnikom vzpostavi močna povezava. V stanovanjskih soseskah posameznik običajno razvije občutek pripadnosti in varnosti, zato imajo po njenem mnenju odprti prostori v stanovanjskih soseskah še posebej pomembno vlogo, saj naj bi omogočali ter spodbujali druženje in povezovanje prebivalcev. Leani de Vries in Nico Kotze (2016) med drugim poudarjata, da parki in odprti prostori povečajo tudi estetsko, rekreativno in zgodovinsko vrednost okolice. Slednje predvsem, kadar gre za spominske parke, o katerih v članku z naslovom »Nov pogled na spomenike v pokrajini Črnega pasu: načrtovanje, spomin in identiteta Afroameričanov v Alabami« piše Marco Giliberti (2013). Njegov članek temelji na analizi afroameriških zgodovinskih krajev, avtor pa v njem ugotavlja, da spomin na nekatera zgodovinska območja sicer hitro izgineva, vendar pa ga je mogoče ohraniti z ureditvijo spominskih parkov. Prepričan je, da se z njimi krepita tudi lokalna identiteta in občutek pripadnosti skupnosti.

Vpliv migrantov na preobrazbo sosesk

Franklin Obeng-Odoom in Hae Seong Jang (2016) v članku z naslovom »Migranti in preobrazba sosesk: raziskava družbenogospodarske preobrazbe sydneyjskega predmestja Lidcombe« na podlagi demografskih, družbenih in geografskih sprememb poudarjata prispevek migrantov k mestni prenovi in izpodbijata podedovane stereotipe, ki pogosto vodijo k rasistični obravnavi migrantov. Predstavljena študija primera namreč kaže, da lahko migranti prostore, v katerih živijo, pogosto preoblikujejo tako, da pozitivno in dolgotrajno prispevajo h gospodarstvu in družbi države gostiteljice. Avtorja ugotavljata, da je negativni odnos močen zlasti v mestih, kjer je pritisk na javne dobrine zgoščen in opaznejši. Zaradi tega se migrantske soseske po svetu pogosto opisujejo kot prostori, v katerih živijo kriminalci ter prevladujejo nezakonite in nepošteno dejavnosti, stanovanja slabe kakovosti, slabe bivalne razmere, kriminal, umazanija in nizka stopnja varnosti. Na nekatere od naštetih lastnosti so v okviru neformalnih naselij opozarjali že Sasha Tsenkova (2014), Sophie Oldfield (2014), Ashley Gunter (2014), Lochner Marais (2014) ter Akunnaya P. Opoko idr. (2015). Slednji v članku z naslovom »Stanovanjske aspiracije v neformalnem urbanem na-

selju: študija primera« preučujejo neformalno naselje Ayobo v Lagosu v Nigeriji. Kot ugotavljajo, bivajo v takih naseljih prebivalci, ki so se tja priselili, imajo nizke dohodke in živijo v najemniških stanovanjih ali sobah v skupnih hišah z nizko bivalno kakovostjo. Opozarjajo tudi, da so neformalna stanovanja velik problem za trajnostno rast mest in njihov razvoj. Kljub temu članek Franklina Obeng-Odoom in Hae Seong Jang (2016) razširja obstoječa prizadevanja za boljše razumevanje migrantskih naselij. V njem je predstavljeno sydneyjsko predmestje Lidcombe, ki so ga migrantje spremenili v živahno in razvejano lokalno gospodarstvo z nizko stopnjo kriminala in umazanije, zato je primer pozitivne družbenogospodarske preobrazbe, ki so jo sprožili migranti. Ti so prispevali k preobrazbi, vendar pa je ta hkrati Ahilova peta soseske: cene nepremičnin so se zaradi nje močno povečale in tako Lidcombe ni več cenovno ugodna soseska, ki je pred desetletjem sprejemala migrante in jim pomagala uresničiti »avstralske sanje«. Na podobno težavo gentrifkacije v Južnoafriški republiki opozarjajo že Nico Kotze (2013) v članku z naslovom »Skupnost v težavah? Vpliv gentrifkacije na sosesko Bo-Kaap v Cape Townu« ter Paul Tsietzi Monare idr. (2014) v članku z naslovom »A second wave of gentrification: The case of Parkhurst, Johannesburg, South Africa«. Zanimiva je predvsem »zgodba« soseske Bo-Kaap, ki se je iz propadajoče in zanemarjene soseske spremenila v trendovsko zaželeno območje. Število prodanih nepremičnin v tej soseski močno narašča, zato se lokalne oblasti in predvsem muslimanski prebivalci nenehno borijo za ohranitev njene kulturne identitete.

Stanovanjske soseske z omejenim dostopom

Ayhan Bekleyen in İlham Yilmaz-Ay (2016) v članku z naslovom »So ograjene skupnosti za stanovalce nepogrešljive?« ugotavljata, da so stanovanjske soseske z omejenim dostopom oziroma ograjene soseske po svetu vse bolj razširjene. Njune ugotovitve kažejo visoko stopnjo zadovoljstva med stanovalci in razkrivajo, da se ljudje za življenje v takih skupnostih v glavnem odločajo zaradi varnosti in prestiža. Po njunem mnenju stopnja zadovoljstva razkriva tudi kakovost življenja stanovalcev. Višja stopnja zadovoljstva z grajenim okoljem lahko kaže usklajenost dejanskega položaja z želenimi stanovanjskimi razmerami, medtem ko lahko nižja stopnja zadovoljstva izraža prav nasprotno. O tem so v reviji *Urbani izziv* pisali že Clinton Aigbavboa in Wellington Thwala (2014), Bijaya K. Shrestha (2013), John Gibson in Yanmei Li (2013), Yung Yau (2015) ter Bojan Grum in Darja Kobal Grum (2015). Slednja v članku z naslovom »Model nepremičninskih in psiholoških dejavnikov odločanja za nakup nepremičnine« ugotavljata, da so osebe z višjo stopnjo zadovoljenosti potreb bolj zadovoljne s svojo nepremičnino in da se osebe z močnejše izraženo željo po prepoznavnosti, statusu oziroma boljšem družbenem položaju za nakup nepremičnine odločajo predvsem zato, da bi si izboljšale svoj družbeni položaj in ugled v družbi.

Medgeneracijsko sobivanje

Bojan Grum in Alenka Temeljotov Salaj (2016) se v članku z naslovom »Medgeneracijsko sobivanje mladih in starih: medkulturna primerjava« sprašujeta, kaj vpliva na podaljšano sobivanje mladih v skupnem gospodinjstvu s starši. Pri tem izhajata iz hipoteze, da bivanje mladih in starih v razširjeni družini ni pokazatelj dobrega medgeneracijskega sožitja in solidarnosti, ampak izraža širše družbene in kulturne procese, ki uravnavajo življenje vse družbe in posameznikov. Raziskava je njuno hipotezo potrdila in pokazala, da si mladi, ki bivajo v skupnem gospodinjstvu

s starši, tudi če se z njimi relativno dobro razumejo, želijo »na svoje«. Kot navaja že Richard Sendi (2013) v članku z naslovom »Nizek površinski stanovanjski standard v Sloveniji: nizka kupna moč kot večno opravičilo«, povzroča prenaseljenost stanovanj slabo počutje, zdravstvene težave ipd., zato bi po njegovem mnenju morala država na tem področju hitro ukrepati ter pri tem upoštevati najnovejše pristope pri načrtovanju stanovanj in zagotavljanju ustreznega standarda. To potrjujeta tudi Bojan Grum in Alenka Temeljotov Salaj (2016), ki sta v svoji raziskavi ugotovila, da mladi pričakujejo večjo pomoč države, ki bi z regulativnimi ukrepi in pravično porazdeljeno socialno pomočjo med »mlado« in »staro« generacijo vodila socialno bolj pravično in mladim družinam prijaznejšo stanovanjsko politiko. S tem bi se po njenem mnenju zmanjšal pritisk na družino in možnosti za napetosti v njej, kot tudi za napetosti med državo in družino.

Boštjan Kerbler, urednik

Urbanistični inštitut Republike Slovenija, Ljubljana, Slovenija

E-pošta: bostjan.kerbler@uirsi.si

Viri in literatura

Aigbavboa, C., in Thwala, W. (2014): Structural equation modelling of building quality constructs as a predictor of satisfaction in subsidised low-income housing. *Urbani izziv*, 25(supplement), str. 134–147. DOI: 10.5379/urbani-izziv-en-2014-25-supplement-010

Bekleyen, A., in Yilmaz-Ay, İ (2016): Ali so ograjene skupnosti za stanovalce nepogrešljive? *Urbani izziv*, 27(1), str. 63–75. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2016-27-01-005

Bratina Jurković, N. (2014): Zaznavanje, doživljanje in uporaba javnega odprtega prostora prebivalcev v stanovanjskih soseskah mest. *Urbani izziv*, 25(1), str. 37–55. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2014-25-01-003

Cerar, A. (2014): Od odziva do pobude: potencial kontributivne participacije. *Urbani izziv*, 25(1), str. 24–36. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2014-25-01-002

De Vries, L., in Kotze, N. (2016): Revitalizacija parkov in odprtih prostorov v središču Johannesburga. *Urbani izziv*, 27(1), str. 37–45. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2016-27-01-003

Donaldson, R., Benn, J., Campbell, M., in De Jager, A. (2014): Reshaping urban space through studentification in two South African urban centres. *Urbani izziv*, 25(supplement), str. S176–S188.

Gibson, H. J., in Li, Y. (2013): Dostopne in cenovno ugodne stanovanjske možnosti na ameriškem trgu zaplenjenih stanovanj: primer Tampe v okrožju Hillsborough na Floridi. *Urbani izziv*, 24(1), str. 5–21. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2013-24-01-001

Giliberti, M. (2013): Nov pogled na spomenike v pokrajini Črnega pasu: načrtovanje, spomin in identiteta Afroameričanov v Alabami. *Urbani izziv*, 24(1), str. 58–73.

Grum, B., in Kopal Grum, D. (2015): Model nepremičninskih in psiholoških dejavnikov odločanja za nakup nepremičnine. *Urbani izziv*, 26(1), str. 17–26. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2015-26-01-002

Grum, B., in Temeljotov Salaj, A. (2016): Medgeneracijsko sobivanje mladih in starih: medkulturna primerjava. *Urbani izziv*, 27(1), str. 76–88. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2016-27-01-006

Gunter, A. (2014): Renting shacks: Landlords and tenants in the informal housing sector in Johannesburg South Africa. *Urbani izziv*, 25(supplement), str. 96–107. DOI: 10.5379/urbani-izziv-en-2014-25-supplement-007

Hoxha, V., Dimitrovska Andrews, K., in Temeljotov Salaj, A. (2014): Kulturni dejavniki, ki vplivajo na urbanistov namen urejanja javnih prostorov v Prištini. *Urbani izziv*, 25(2), str. 5–28. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2014-25-02-001

Kádár, B. (2013): Razlike v prostorskih vzorcih mestnega turizma na Dunaju in v Pragi. *Urbani izziv*, 24(2), str. 20–34. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2013-24-02-002

Kotze, N. (2013): Skupnost v težavah? Vpliv gentrifikacije na sosesko Bo-Kaap v Cape Townu. *Urbani izziv*, 24(2), str. 46–54. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2013-24-02-004

Mandič, S., in Filipovič Hrast, M. (2015): Alternative socialnemu stanovanju: pogledi prisilcev o različnih možnostih. *Urbani izziv*, 26(1), str. 5–16. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2015-26-01-001

Marais, L., Ntema, J., Cloete, J., in Venter, A. (2014): From informality to formality to informality: Extralegal land transfers in an upgraded informal settlement of South Africa. *Urbani izziv*, 25(supplement), str. S148–S161. DOI: 10.5379/urbani-izziv-en-2014-25-supplement-011

Mariotti, J., in Koželj, J. (2016): Po sledih postsocialističnega prestrukturiranja mest: spremi-njajoča se središča v srednje- in vzhodnoevropskih prestolnicah. *Urbani izziv*, 27(1), str. 27–36. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2016-27-01-002

Matko, M., Golobič, M., in Kontić, B. (2016): Vključevanje rezultatov ocene tveganja zaradi izre-dnih vremenskih dogodkov v prostorsko načrtovanje elektroenergetske infrastrukture. *Urbani izziv*, 27(1), str. 9–26. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2016-27-01-001

Obeng-Odoom, F., in Jang, H. S. (2016): Migranti in preobrazba sosesk: raziskava družbeno-gospodarske preobrazbe sydneyjskega predmestja Lidcombe. *Urbani izziv*, 27(1), str. 46–62. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2016-27-01-004

Oldfield, S. (2014): Intertwining lives and logics: Household and informal economies in Cape Town. *Urbani izziv*, 25(supplement), str. S36–S46. DOI: 10.5379/urbani-izziv-en-2014-25-supple-ment-003

Opoko, A. P., Ibem, E. O., in Adeyemi, E. A. (2015): Stanovanjske aspiracije v neformalnem urbanem naselju: študija primera. *Urbani izziv*, 26(2), str. 45–59. DOI: 10.5379/urbani-iz-ziv-2015-26-02-003

Pompe, A., in Temeljotov Salaj, A. (2014): Primerjalna analiza kvalitativnih kriterijev urbanizma in tržne znamke. *Urbani izziv*, 25(1), str. 5–23. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2014-25-01-001

Rastandeh, A. (2015): Izzivi in potenciali uporabe alternativnih prihodnosti pokrajin v obdobju podnebnih sprememb: pregled literature in raziskava. *Urbani izziv*, 26(2), str. 11–30. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2015-26-02-001

Rogatka, K., in Ramos Ribeiro, R. R. (2015): Kompaktno mesto in njegova družbena percepcija: študija primera. *Urbani izziv*, 26(1), str. 56–66. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2015-26-01-005

Roșu, L.-I., in Blăgeanu, A. (2015) Ocena težav in uspešnosti javnega prometnega omrežja v postkomunističnem mestu z uporabo kvantitativnega prostorskega pristopa. *Urbani izziv*, 26(2), str. 31–44. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2015-26-02-002

Sendi, R. (2013): Nizek površinski stanovanjski standard v Sloveniji: nizka kupna moč kot večno opravičilo. *Urbani izziv*, 24(1), str. 22–38. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2013-24-01-002

Shrestha, B. K. (2013): Stanovanjske soseske v Katmanduju: glavne oblikovalske smernice. *Urbani izziv*, 24(1), str. 39–57. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2013-24-01-003

Tsenkova, S. (2014): Preplet stanovanjskih politik in odzivi ljudi na stanovanjske probleme v postsocialističnih mestih. *Urbani izziv*, 25(2), str. 19–35. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2014-25-02-002

Verovšek, S., Juvančič, M., in Zupančič, T. (2013): Vidni jezik za predstavitev interdisciplinarnih vsebin na področju urbanega razvoja: izbrani izsledki študije. *Urbani izziv*, 24(2), str. 65–77. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2013-24-02-006

Yung, Y. (2015): Vrednost varnosti stavb: pristop hedonske analize cen. *Urbani izziv*, 26(1), str. 27–39. DOI: 10.5379/urbani-izziv-2015-26-01-003